

- K A R A R -

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanununun 8. maddesinin birinci fıkrasında yer alan; “Mahalli idareler seçimleri beş yılda bir yapılır. Her seçim döneminin beşinci yılındaki 1 Ocak günü seçimin başlangıç tarihidir. Aynı yılın Mart ayının son Pazar günü oy verme günüdür.” hükmüne istinaden, mahalli idareler seçimleri 31 Mart 2019 Pazar günü yapılacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 79. maddesi ile seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma görevi Yüksek Seçim Kuruluna verilmiş, radyo ve televizyon yayınları ile yazılı, sözlü ve görsel basın toplum üzerinde önemli bir rolü olduğu kabul edilerek, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 55/A ve 55/B maddelerinde gerekli hükümlere yer verilmiş, ayrıca 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanununun bazı maddeleri ile seçim hukukunu ilgilendiren "**Yayın ilkeleri**" başlıklı 8, 30 ve 45. maddeleri dikkate alınarak düzenleme yapılması gerekmiştir.

Seçimlerin özgür ve adil bir ortamda yapılmasında, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsuru olan siyasi partiler ve bağımsız adayların kendilerini halka anlatmalarında önemli bir payı olan basın ve yayın kuruluşlarının yayın ilkelerine uymaları zorunluluk arz etmektedir.

Bu kuruluşların bilgi toplamada ve halkı bilgilendirmede önemli rol ve katkıları göz önünde bulundurularak, seçim kanunları ve 6112 sayılı Kanununun 30. maddesinin birinci fıkrasında; “Seçimlerle ilgili olarak seçim dönemlerinde yapılan yayınlara ilişkin usul ve esaslar Yüksek Seçim Kurulu tarafından düzenlenir.” hükmüne dayanılarak; Mahalli İdareler Genel Seçiminin 1 Ocak 2019 olan başlangıç tarihinden bitimine kadar olan dönemde basın ve yayın kuruluşlarının yayın ilkelerinin belirlenmesi gerekmiş olmakla;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Ulusal iradenin sağlıklı ve serbest biçimde oluşabilmesi amacıyla Anayasanın 79. maddesiyle; seçimlerin yargı yönetim ve denetimi altında yapılması kurala bağlanmış; seçimlerin başlamasından bitimine kadar, seçimin düzen içinde yönetimi ve dürüstlüğü ile ilgili bütün işlemleri yapma ve yaptırma, seçim konularıyla ilgili bütün yolsuzlukları, şikâyet ve itirazları inceleme ve kesin karara bağlama görevi Yüksek Seçim Kuruluna verilmiştir.

Demokratik toplum düzeni gereklerine uygun bir seçimin yapılabilmesi, oy verme gününden önce siyasi partilerin ve bağımsız adayların özgür, eşit, serbest biçimde kendilerini topluma tanıtmaları, program ve projeleriyle yarışmalarına olanak sağlayan bir ortamın oluşturulması koşuluna bağlıdır. Nitekim demokratik bir seçim için gerekli ortamın oluşturulabilmesi amacıyla seçimin başlangıcı olarak belirlenen tarihten oy verme gününe kadar geçen süreyi kapsayan seçim döneminde uygulanacak usul ve esaslar ilgili kanunlarda düzenlenmiştir.

Kamuoyunu etkileyip, yönlendirebilmeleri nedeniyle radyo ve televizyon yayınları, seçim döneminde daha ayrıntılı ve özenle uygulanması gereken usul ve esaslara tabi tutulmuştur. 298 sayılı Kanun ile 6112 sayılı Kanun, radyo ve televizyon, basın, iletişim araçları ve internet yayınları ile ilgili düzenlemeleri içermektedir.

6112 sayılı Kanunun; Seçim döneminde yayınlar başlıklı 30. maddesinin;

Birinci fıkrasında; ”Seçimlerle ilgili olarak seçim dönemlerinde yapılan yayınlara ilişkin usul ve esaslar Yüksek Seçim Kurulu tarafından düzenlenir.”

İkinci fıkrasında; “Üst Kurul, medya hizmet sağlayıcılarının seçim dönemlerindeki yayınlarını Yüksek Seçim Kurulunun kararları doğrultusunda izler, denetler ve değerlendirir.”

Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun yükümlülüğü başlıklı 45. maddesinin;

Birinci fıkrasında; “8 inci maddede belirtilen yayın ilkeleri ile bu Kanunun yayın hizmetlerinde ticarî iletişimi düzenleyen hükümleri, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu yayınları hakkında da uygulanır.”

İkinci fıkrasında; “Söz konusu yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu ihlâlin niteliği açıkça belirtilerek Üst Kurulca uyarılır ve yükümlülüğün gereğinin yerine getirilmesi ilgili Bakanlığa bildirilir.” hükümlerine yer verilmiştir.

298 sayılı Kanunun 55/A maddesinin;

Birinci fıkrasında; “Seçimlerin başlangıç tarihinden oy verme gününün bitimine kadar özel radyo ve televizyon kuruluşları, yapacakları yayınlarda 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanunu'nun 5, 20, 22 ve 23 üncü maddeleri ile 31 inci maddesinin ikinci fıkrası hükümlerine tabidir.”

İkinci fıkrasında; “Seçimin başlangıç tarihinden itibaren oy verme gününden önceki yirmi dört saate kadar olan sürede, siyasi partiler veya adaylar radyo ve televizyonlarda birlikte veya ayrı ayrı açık oturum, röportaj, panel gibi programlara katılarak görüşlerini açıklayabilirler. Siyasi partiler veya adayların açık veya kapalı yer toplantıları, radyo ve televizyonlarda canlı olarak yayınlanabilir.” hükümleri yer almakta olup,

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) ile özel radyo ve televizyonlar yukarıdaki fıkra hükümlerine göre seçime katılan siyasi partiler ile bağımsız adayların birlikte veya ayrı ayrı açık oturum, röportaj, panel gibi programlara katılımını sağlama ve görüşlerini açıklama imkânı verirken, seçim hukukunun temel ilkeleri olan eşitlik, dürüstlük, serbestlik ilkelerine uymak zorundadır.

Basın, iletişim araçları ve internette propaganda başlıklı 55/B maddesinin;

Birinci fıkrasında; “Seçime katılan siyasi partiler ve bağımsız adaylar, seçim propaganda süresinin sona ermesine kadar, yazılı basında ilân ve reklam yoluyla veya internet sitesi açarak sözlü, yazılı veya görüntülü propaganda yapabilirler.”

İkinci fıkrasında; “Vatandaşların, elektronik posta adreslerine gönderilecek mesajlarla, taşınabilir veya sabit telefonlarına sesli, görüntülü veya yazılı mesaj göndermek suretiyle propaganda yapılamaz. Ancak, siyasi partilerin kendi üyelerine gönderdiği sesli, görüntülü veya yazılı mesajlar her zaman serbesttir.”

Üçüncü fıkrasında; “Oy verme gününden önceki on günlük sürede, yazılı, sözlü ve görsel basın ve yayın araçları ile kamuoyu araştırmaları, anketler, tahminler, bilgi ve iletişim telefonları yoluyla mini referandum gibi adlarla bir siyasi partinin veya adayın lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyunu etkileyecek biçimde yayın yapılması ve herhangi bir surette dağıtımı yasaktır. Bu sürenin dışında yapılacak yayınların; tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerine uygun olması şarttır. Kamuoyu araştırmaları ve anketlerin yayınlanması sırasında, araştırmanın hangi kuruluş tarafından yapıldığının, denek sayısının, araştırmanın kim tarafından finanse edildiğinin açıklanması zorunludur.”

Dördüncü fıkrasında; “Bu madde hükümlerine göre yapılacak propagandaların ve yayınların ilkeleri Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.” kuralları yer almıştır.

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No: 1123

2954 sayılı Kanunun 5. maddesi ve 6112 sayılı Kanunun 8. maddesi, radyo ve televizyon kuruluşlarının uymakla yükümlü oldukları yayın hizmet ilkelerini ayrıntılı biçimde saptamıştır. Söz konusu yayın ilkeleri, seçim hukukunun temel ilkeleri olan **eşitlik, serbestlik, dürüstlük** ilkelerini de kapsamaktadır. Bu ilkelerin titizlikle uygulanmaları halinde, radyo ve televizyon yayınları, seçimlerin demokratik bir ortamda gerçekleşmesine katkı sağlayacaktır.

Buna göre, radyo ve televizyon yayınları ile basın ve iletişim araçlarının tabii tutulduğu usul ve esaslar, seçim döneminde; son yirmi dört saat, oy verme gününden önceki on günlük süre ile diğer bölümü için ayrı ayrı düzenlenmiştir.

Radyo ve televizyon kuruluşları, oy verme gününden önceki yirmi dört saat dışındaki seçim döneminde 2954 ve 6112 sayılı Kanunlarda belirtilen ilkelere titizlikle uymak suretiyle yayınlarını sürdürebileceklerdir.

Basın, iletişim araçları ve internet üzerinden yapılan yayınlarla ilgili 298 sayılı Kanunun 55/B maddesi ile 2954 ve 6112 sayılı Kanunlarda öngörülen düzenlemeler karşısında, söz konusu yazılı basın, iletişim araçları ve internet üzerinden yapılan yayınların, seçim hukukunun temel ilkeleri olan **eşitlik, serbestlik, dürüstlük** ilkelerine uygun bir şekilde yapılması gerekmektedir.

Kurulumuzca, seçim döneminin belirtilen bölümüyle ilgili olarak bu dönemin özellikleri göz önüne alınmak suretiyle aşağıda yazılı yasal düzenlemelerde yer alan bazı kural ve ilkelerin radyo ve televizyon kuruluşları ile yazılı, sözlü ve görsel basına duyurulması gerekli görülmektedir.

A- Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) ile Özel Radyo ve Televizyon Kuruluşları Yayınlarında;

1) Radyo ve televizyon kuruluşları, tek yönlü, taraf tutan yayınlar yapamazlar. Bu kuruluşlar yayınlarında demokratik kurallar çerçevesinde siyasi partiler ve bağımsız adaylar arasında fırsat eşitliğini sağlamak zorundadırlar.

2) Adalet ve tarafsızlığa, kanunlara uygun davranmakla yükümlü olan yayın kuruluşları, ırk, cinsiyet, sosyal sınıf veya dini inançları esas alarak yayın yapamazlar.

3) Seçimin başlangıç tarihinden itibaren oy verme gününden önceki yirmi dört saate kadar olan sürede, siyasi partiler veya bağımsız adaylar radyo ve televizyonlarda birlikte veya ayrı ayrı açık oturum, röportaj, panel gibi programlara katılarak görüşlerini açıklayabilirler. Siyasi partiler veya adayların açık veya kapalı yer toplantıları, radyo ve televizyonlarda canlı olarak yayınlanabilir.

B-Basın iletişim araçları ve internet yayınlarında;

1) Seçime katılan siyasi partiler ve bağımsız adaylar, seçim propaganda süresinin sona ermesine kadar, yazılı basında ilân ve reklam yoluyla veya internet sitesi açarak sözlü, yazılı veya görüntülü propaganda yapabilirler.

2) Seçime katılan siyasi partiler ve bağımsız adaylar, vatandaşların, elektronik posta adreslerine gönderilecek mesajlarla, taşınabilir veya sabit telefonlarına sesli, görüntülü veya yazılı mesaj göndermek suretiyle propaganda yapamazlar. Ancak siyasi partilerin kendi üyelerine gönderdiği sesli, görüntülü veya yazılı mesajlar her zaman serbesttir.

3) Oy verme gününden önceki on günlük sürede, yazılı, sözlü ve görsel basın ve yayın araçları ile kamuoyu araştırmaları, anketler, tahminler, bilgi ve iletişim telefonları yoluyla mini referandum gibi adlarla bir siyasi partinin veya adayın lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyunu etkileyecek biçimde yayın yapılması ve herhangi bir surette dağıtımı yasaktır.

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No: 1123

4) Seçimin başlangıç tarihinden oy verme gününden önceki on günlük süreye kadar yapılacak kamuoyu araştırmaları ve anketlerin yayınlanması sırasında, araştırmanın hangi kuruluş tarafından yapıldığının, denek sayısının, araştırmanın kim tarafından finanse edildiğinin açıklanması zorunludur.

S O N U Ç:

Açıklanan nedenlerle;

1 Ocak 2019 tarihinde başlayan seçim döneminde;

1- Türkiye Radyo Televizyon Kurumu ile özel radyo ve televizyon kuruluşlarının, seçimin başlangıç tarihi olan 1 Ocak 2019 tarihinden oy verme gününün bitimine kadar yapacakları yayınlarda;

- a) 2954 sayılı Kanunun 5. maddesinde öngörülen genel yayın esasları ile 6112 sayılı Kanunun 8. maddesinde yer alan yayın hizmet ilkelerine titizlikle uymaları gerektiğine,
- b) Tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerine uygun davranmakla yükümlü radyo ve televizyon kuruluşları ile yazılı, sözlü ve görsel basının, tek yönlü, taraf tutan yayınlar yapamayacaklarına, bu kuruluşların yayınlarında demokratik kurallar çerçevesinde siyasi partiler ve bağımsız adaylar arasında fırsat eşitliğini sağlamak zorunda olduklarına,
- c) Siyasi partiler ve bağımsız adayların, seçim döneminde görüşlerinin **eşitlik, serbestlik, dürüstlük** ilkelerine uygun bir şekilde yansıtılması için gerekli katılımın sağlanması, bu konudaki girişimlerini ve sonucunu yayınlarında açıkça ilân ederek kamuoyuna duyurması gerektiğine,
- d) Yayınlarında adalet ve tarafsızlığa, kanunlara uygun davranmak zorunluluğu bulunan anılan kuruluşların, ırk, cinsiyet, sosyal sınıf veya dini inançları esas alarak yayın yapamayacaklarına,
- e) Siyasi partiler ve bağımsız adayların, radyo ve televizyon kanalları ile yazılı, sözlü ve görsel basında yapacakları propagandalarda, Türkçenin yanı sıra farklı dil ve lehçelerin de kullanılabilmesine,
- f) Herhangi bir yayının bant yayını olarak internet ortamında propaganda yasaklarına aykırılık içerecek şekilde yayını halinde, tüm dünyadan izlenmesi mümkün olduğundan, bu yayına erişimi engelleme kararı verme ve gereği için erişim sağlayıcılarına bildirme görevinin, itirazın yapıldığı yer ilçe seçim kurulu başkanlığına ait olduğuna,
- g) Siyasi partiler ve bağımsız adayların oy verme gününden önceki yirmi dört saate kadar olan sürede radyo ve televizyonlarda birlikte veya ayrı ayrı açık oturum, röportaj, panel gibi programlara katılarak görüşlerini açıklayabileceklerine,
- h) Siyasi partiler ve bağımsız adayların açık veya kapalı yer toplantılarının radyo ve televizyonlarda canlı olarak yayınlanabileceğine,
- i) Seçim dönemi içinde, özel tanıtıcı programların (Ulusa sesleniş, millete hizmet yolunda vb. konuşmaları) banttan veya canlı olarak yayınlanamayacağına,

2- Seçime katılan siyasi partiler ve bağımsız adayların seçim propaganda süresinin sona ermesine kadar, yazılı basında ilân ve reklam yoluyla veya internet sitesi açarak sözlü, yazılı veya görüntülü propaganda yapabileceklerine,

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No: 1123

3- Vatandaşların, elektronik posta adreslerine, taşınabilir veya sabit telefonlarına sesli, görüntülü veya yazılı mesaj gönderilemeyeceğine, ancak siyasi partilerin kendi üyelerine sesli, görüntülü veya yazılı mesajları her zaman gönderebileceklerine,

4- Oy verme gününden önceki on günlük sürede, yazılı, sözlü ve görsel basın ve yayın araçları ile kamuoyu araştırmaları, anketler, tahminler, bilgi ve iletişim telefonları yoluyla mini referandum gibi adlarla bir siyasi partinin ve bağımsız adayın lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyunu etkileyecek biçimde yayın ve herhangi bir surette dağıtımının yapılamayacağına,

Bu sürenin dışında yapılacak yayınların; tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerine uygun olmasına, kamuoyu araştırmaları ve anketlerin yayınlanması sırasında, araştırmanın hangi kuruluş tarafından yapıldığının, denek sayısının, araştırmanın kim tarafından finanse edildiğinin açıklanmasının zorunlu olduğuna,

5- Karar örneğinin;

- a) Resmî Gazetede yayımlanmasına,
- b) Adalet Bakanlığına,
- c) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığına,
- d) Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne,
- e) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna,
- f) Seçime katılma yeterliliğine sahip siyasi parti genel başkanlıklarına, gönderilmesine,
- g) Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğüne www.ysk.gov.tr adresinde yayınlanmasına,

6- Karar özetinin Başkanlık duyurusu olarak Türkiye Radyo Televizyon Kurumunda (TRT) yayınlanmasına,

24/12/2018 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Sadi GÜVEN

Başkanvekili
Erhan ÇİFTÇİ

Üye
Zeki YİĞİT

Üye
Nakiddin BUĞDAY

Üye
Muharrem AKKAYA

Üye
Cengiz TOPAKTAŞ

Üye
Kürşat HAMURCU

Üye
İlhan HANAĞASI

Üye
Yunus AYKIN

Üye
Faruk KAYMAK

Üye
Refik EĞRİ